

Da "Tune-Reerslev-Vindinge kommune" ikke blev til noget.

Vindinge var altid Tune herreds forpost mod købstaden Roskilde, som lå i Sømme herred. Og det var vel nærheden til Roskilde, som gjorde Vindinge til herredsrettens og herredsfogedens hjemsted før 1687 og fra 1735 til 1801, da herredsfogeden flyttede til Roskilde. Tune herred strakte sig mod syd og øst ud til Køge bugt, og Tunes beliggenhed mere centralt i området gav byen en anden stilling i forhold til hovedstaden og til Roskilde.

En interessant detalje i den forbindelse er Reerslev-Vindinge kommunes regnskaber fra 1932-33. Da fik man ud over "almindelige vejarbejder" for over 23.000 kr. udført "særlige vejarbejder" for over 54.000 kr. i tilskud fra Statens Vejfond til "vej nr. 5." – vejen mod Tune. Vej fonden blev oprettet 1929-32 og gav efter ansøgning tilskud til vejarbejder "af mere end lokal interesse". Byen har altså ønsket forbindelsen til Tune udviklet, og fonden har skønnet, at ønsket var "af mere end lokal interesse". Men eksemplet viser også, at det kunne knibe for små kommuner selv at klare bilismens voksende krav til vejnettet og efterhånden også kravene til vandforsyning, kloakering, alderdomsforsorg og skoler.

Det var en del af baggrunden for diskussionen af kommunalstrukturen, som startede, da landet i 1957-58 kunne ryste efterkrigstidens mangelsamfund af sig og tage hul på de økonomiske fremskridt i 1960erne. En anden del var købstadskommunernes mangel på udviklingsmuligheder

indenfor egne grænser. Konklusionerne var klare: antallet af kommuner skulle ned, og omegnskommuner skulle i et vist omfang indlemmes i købstæderne. Der var i landkommunerne forståelse for, at der skulle en vis størrelse til for at klare sig selv, og at sammenlægninger kunne blive nødvendige. Op gennem 1960erne blev der foretaget en del frivillige afslagsen og indledt mange forhandlinger om sammenlægninger. Derimod var der i Vindinge og de fleste øvrige omegnskommuner stor modstand mod at blive opslugt af Roskilde, bl.a. fordi der var en til vished grænsende sandsynlighed for, at skatterne ville stige kraftigt.

Tune var hurtig til at se de nye muligheder for at vokse sig stor. Byen var med knap 1000 indbyggere ikke meget større end Vindinge. Men store udstykninger fra 1959 og de følgende år gav snart byen en stærk position som satellitby til hovedstaden. Hverken vandforsyning, kloakering eller vejsystemer var på plads fra starten, men kom det efterhånden.

I slutningen af 1962 blev Reerslev-Vindinge sogneråd spurgt af byrådet i Roskilde, hvad man havde tænkt sig, der skulle ske med de af kommunens arealer, som ville komme til at ligge på Roskilde-siden af den projekterede motorvej (åbnet i 1965). Det var man villig til at forhandle om, men med hensyn til indlemmelse i Roskilde var sognerådsformand Poul Jeppesen klar i mælet: *Vi vil helst være os selv*. Også her fik man gang i udstykningerne i slutningen af 1960'erne, og de planer, man fra tid til anden annoncerede offentligt, var temmelig vidtløftige.

For vandforsyningens vedkommende havde det lokale vandværk problemer fælles med Tune i kampen med Københavns kommune om indvindingsretten i Thorsbroområdet. Vindinge vandværk rådførte sig med formanden for Tune vandværk, Julius Sørensen, og valgte at gøre, som man havde gjort dér: lave en ny boring, bygge et nyt vandværk, køre løs et års tid og først derefter søge om indvindingsret. Det nye vandværk leverede dog først vand fra 1971. Selve kloakeringen blev påbegyndt i 1966 efter en 2 år gammel plan, udarbejdet af Roskildes rådgivende ingeniør.

I januar 1963 begyndte "Kommunestrukturudvalget for Roskilde Amtsrådskreds" sit arbejde. Det var svært for sognerådene at vide, hvor udvalgets forslag til ny kommunalstruktur ville lande. At dagbladet Aktuelt i november 1963 skrev, at bl.a. Reerslev-Vindinge formentlig ville blive indlemmet i Roskilde, var ingen god nyhed i Vindinge. Men året efter den 15. november 1964 offentliggjorde udvalget sin betænkning til stor skuffelse for Roskilde, som kun skulle have Vindinge Lillevang - det meste af Reerslev-Vindinge skulle sammenlægges med Vor Frue og Tune til en kommune med 3590 indbyggere.

De 3 kommuner havde ikke sammenfaldende interesser. For Tune og Vor Frue var en sammenlægning med Gadstrup-Syv og Snoldelev også en mulighed. Vor Frue havde som den eneste omegnskommune heller ikke noget imod at komme under Roskilde, og Reerslev-Vindinge drømte stadig om "at være sig selv".

En indbydelse til forhandling fra Tune blev dog godt modtaget, og det blev denne mere realistiske model Reerslev-Vindinges sogneråd derefter satsede på. De 3 kommuner oprettede en fælles teknisk forvaltning med Tunes kommuneingeniør Ove Lykkeskov i spidsen. Det var nok en velberegnet gestus fra det meget udviklingsorienterede Tune med sognerådsformand Johannes Hansen i spidsen, at forvaltningen blev placeret midt i Vindinge i forbindelse med kommunekontoret i villaen Tingvej 11. Og det var ikke noget tilfælde, at udbygningen i Vindinge skete i retning mod Tune.

Sammen med motorvejens afskæring af kommunens nordøstlige hjørne var det med til at forhindre en bebyggelsesmæssig sammensmeltning med Roskilde, så vindingerne fik et grønt bælte mellem "dem og os".

Helt entydig var holdningen ikke i Vindinge. På et møde i februar 1965 faldt der en bemærkning om, at Reerslev-Vindinge ikke kunne vinde noget ved at gå sammen med en kommune, der bestod af en flyveplads, en raketbase og grusgrave, der lignede et månelandskab. Der gik nu ikke lang tid, før Vindinge fik sine egen månelandskaber.

Da så Vor Frue sogneråd trods pres fra Tune og Vindinge i marts 1967 meddelte, at de ville til Roskilde, besluttede de to andre at søge sammenlægningen alene. Man havde arbejdet på den i flere år, den var vedtaget enstemmigt i begge sogneråd og godkendt af strukturudvalget.

Derfor følte man sig med rette tilsidesat af statens kommunalreformkommission, da denne den 29. november 1968 foreslog, at Tune gik til Greve, Reerslev dels til Høje Tåstrup, dels til Greve, og Vindinge til Roskilde sammen med Vor Frue, Kornerup-Svogerslev og Himmelev. Kommissionens forslag blev ophøjet til lov, og de nye kommunegrænser var en realitet fra 1. april 1970. Den nu forhenværende sognerådsformand i Reerslev-Vindinge, Poul Jeppesen mente i september 1973 stadig, at *"Reerslev-Vindinge-Tune" havde haft den størrelse, som kunne give borgerne i området den service, som man forlanger i dag, uden at administrationen var blevet for stor.*

Litteratur: *Hans-Christian Eisen*, Roskilde og kommunalreformen i 1970 (Roskilde Museum). – *Helge Land Hansen*, Vindinge – fra sognekommune til "lokalby" (Vindinge lokalhistoriske arkiv).

Helge Land Hansen, april 2016